

- [all articles of same date](#)
- [articles of same date and centre](#)

- [all latest articles](#)
- [latest articles of same centre](#)

- [search all articles](#)
- [search same centre](#)

SAT, 05 FEB 1994 21:02:29 GMT

RASPRODAJA IZBEGLICKIH ZIVOTA

size: U SR Jugoslaviji traje lov na izbeglice koji je poceo dvadesetak dana pre opste mobilizacije u Republici Srpskoj. Racuna se, iako nema preciznih podataka, da je na spisku za slanje na ratista u Bosni, oko 90 hiljada izbeglica. Ljudi se kriju, ne ze u rat, a podatke o njima daju Crveni krst i druge humanitarne organizacije. Mobilizaciju sprovodi vojna policija Vojske Jugoslavije. Ona upada u izbeglicke kampove i pod pretnjom zatvorom urucuje pozive. U Visokom komesarijatu za izbeglice kazu da je to protivno medjunarodnim aktima .

AIM, Beograd

Deset dana je prošlo kako je pedesetogodisnji invalid Slobodan Plavsic, izbeglica iz Zapadne Slavonije, pozvan u prostorije Crvenog krsta u Aleksincu. Tu mu je sluzbenik urucio poziv Republike Srpske Krajine za mobilizaciju.

Ako se mora, mora, zakljucio je. I usao u autobus sa jos cetvoricom nevoljnika (takodje invalida), potpuno se predajuci sudbini. Ostavio je pedesetogodisnju suprugu i gluvonemo dete koji zive od pomoci istog Crvenog krsta. Supruga Nevenka, danas kaze:

"On je bolestan, ne cuje dobro. Nije mu se islo, ali se bojao vojne policije. Nije se vise javio. Kada bih samo znala gde je.

Dogodilo se to deset dana pre nego sto je vojna komanda Republike Srpske proglasila opstu mobilizaciju. "Otadzbinski pozivi" vojno sposobnim izbeglicama dele se vec dvadesetak dana u Srbiji i Crnoj Gori a "mobilisanje svih raspolozivih snaga Republike Srpske" podrazumeva u ovom trenutku lov na jevtine izbeglicke zivote, ma odakle oni dolazili. Ljudi koji su, po pravilu, prošli kroz ratni pakao i u njemu sve izgubili osim zivota, treba da posluze kao sveza hrana megalomanskim ratnim planovima. Njihove glave trebalo bi da pretegnu na ratnom kantar i nateraju Muslimane da budu poslusni. Proizvodnja novih ratnika obavlja se nezakonito i ruzno ,ali ocekivano. Jugoslovenske humanitarne organizacije zajedno sa Vojskom Jugoslavije vrse "pripremu i obradu", a o finalnoj potrosnji, ne treba sumnjati, vec ce se postarati Karadzic i Mladic.

LOV NA GLAVE

Aleksinacki slucaj "hvatanja invalida" recito govori da sve ne ide po planu," topovsko meso" se opire i krije, a sve je manje naivnih zanesenjaka.

U ovom trenutku se ne zna koliko je ljudi uhvaceno na licu mesta, a koliko ih je uspelo tom "patriotskom" cinu umaci. Cini se da su na odlazak pristali samo oni zastraseni pretnjom o "rigoroznom zakonskom postupku prema dezerterima i svim drugim licima koja izbegavaju vojnu obavezu". Ili oni nevoljnici uhvaceni na licu mesta u izbeglickim centrima razbacanim sirom Srbije i Crne Gore. Iako ove dve republike nisu u ratu, njihova vojna policija poseti izbeglicki centar, uruci poziv i objasni uz patriotski zanos da ce se svako opiranje završiti u vojnom zatvoru i pre nego se stigne preko Drine.

Iz jednog takvog centra, kraj Kovina, pre dve nedelje je pokupljeno 16 muskaraca. Sada u Visoki komesarijat UN u Beogradu odande stizu glasine da su vojne pozive dobile i zene. O tome nista ne zna "staratelj" centra, gospodin Corovic, a za odvedene muskarce lakonski kaze: Nije bilo otpora.

"Otimacina" ljudi efikasno je je obavljena 21. januara u selima oko Rume. Po recima ocevidaca, koji su se obratili Visokom komesarijatu UN, oko 320 ljudi je ugurano u osam autobusa. Neki od njih su se javili dobrovoljno u vojni odsek, posle prijema poziva, a neki su oteti. Isti izvor tvrdi da je Crveni krst u Rumi, sinhronizovano delujuci sa vojnim vlastima, odbio da pruza pomoc vojnim obveznicima i tako "pripomogao" da odu u rat.

Veliki broj izbeglica odavno taj rat ne dozivljava kao svoj i nakon pristiglih poziva sakrio se u misju rupu.

- U rat necu otici ni po koju cenu, uverava nas momak koji se krije u Beogradu.- Sesnaest meseci sam proveo na ratistu i u potpunosti shvatio profilerske motive raznih "boraca". Odlazak mi ne pada na pamet.

Posle svih iskusenja, gotovo niko vise ne veruje u "Otadzbina te zove" odstampano na pozivu.

- Molim vas lepo, ko jos moze da bude naivan i da poveruje u pricu o slavnim precima i braniocima ognjista-cudi se anonimni pedesetogodisnjak, izbeglica iz Sarajeva, smesten u Beogradu.- Poziv sam dobio pre neki dan sa pecatom Republike Srpske, sa naredbom da se javim u garnizon u Beogradu. Nisam se odazvao, niti cu. Osam meseci sam "imao cast" da kopam rovove i da sahranjujem mrtve pod kisom metaka. Imao sam i vise operacija, pa su me oslobodili vojne obaveze. Sva imovina mi je unistena. I sada, kada sam dobio posao i mogucnost da prehranim porodicu, ne ostavljaju me na miru. Ne daju mi da se skrasim.

I jetko dodaje: "Ne mogu meni pricati o odbrani ognjista i o srpstvu. Puno mojih rodjaka, isto Srba, ostalo je u Sarajevu, nece odande da izadju ni danas, a bas po njima "pozivari" srucuju bombe. Kako to moze biti moj rat? Sramota velika lezi na Crvenom krstu koji je uslužno dao moju adresu.

Samo bes mogao je da oseti i gospodin Janjic iz Bogatica, penzioner, kada je dobio poziv za "vojnu". Sta ce on koji je rođen u Bogaticu, a izbegao iz Rijeke, sada na ratistu u Bosni, pita se ljutito.

Od rata se u ovom trenutku krije i iznureni covek iz Zenice u kasnim pedesetim godinama. Poziv ga je pronasao u Valjevu i obratio se za pomoc UNHCR. Trinaest meseci proveo je kao rob, kopajuci rovove u logoru koji su drzali Muslimani, ostao je bez icega i potpuno je slomljen. Za njega, povratak na front nema vise nikakvog smisla.

TO NIJE MOJ RAT

Najzbudljiviji pokusaj mobilizacije dozivele su izbeglice iz okoline Pristine. Ne zna se na koliko su adresa pozivi odaslali, ali se u vojni garnizon u Pristini pojavilo 35 ljudi koji su poverovali da su pozvani samo zbog evidencije. Devetnaest ljudi poreklom iz Bosne i sesnaest iz Hrvatske, shvatili su sta se desava cim su se nasli u vojnom objektu. I dok su "evidentirani", zgradu su opkolili vojni policajci.

Dva autobusa vec su cekala putnike koji su uveravani da uopste ne idu na front, vec na medicinski pregled u Nis. Niko u tu pricu nije poverovao, pa su se ljudi bukvalno razbezali, a autobusi ostali prazni. Kasnije su potrazili pomoc u pristinskoj ispostavi UNHCR i tvrdili da su videli spisak sa 160 imena koje je trebalo "privesti otadzbini".

- Medju njima ima Muslimana, Hrvata i Srba, svi se za sada kriju i nemam informaciju da su bilo koga uspeli da odvedu u rat-kaze Johav Vatman iz pristinske ispostave Visokog komesarijata.- Moram reci da su direktno u tu mobilizaciju umesane lokalne vlasti. Na primer, Zoran Dimitrijevic, ovdasnji prvi covek za pitanje izbeglica, ali i ljudi iz Crvenog krsta. Uopste ne kriju svoj angazman, pokrivajuci ga patriotskim govorima. Helena Surlic, iz Ministarstva pravde zaduzena za Kosmet slozila se samnom da je to protivzakonito sto se radi, ali nista nije ucinjeno, ljudi se i dalje kriju, pa sticem utisak da ministar pravde nema nacina da utice na vojne vlasti. Mucan je polozej tih ljudi, lokalno stanovnistvo im dobacuje da su kukavice, da treba da se vrata odakle su i dosli.

Uprkos pritiscima okoline i zvanicnim pretnjama, sve vise ljudi sakrivenih od vojnih vlasti i uplacenih, javlja se u Centar za antiratnu akciju u Beogradu i trazi pravni savet. Javljaju se ljudi razlicite dobi i profesionalnog opredeljenja, ali uvek sa istom recenicom: To nije moj rat. Troje pravnika gotovo da ne moze da im pomogne. Kazu im uvijeno "da se malo pripaze".

-Jugoslavija je potpisala Medjunarodnu konvenciju o pravima izbeglica i Pakt o ljudskim i gradjanskim pravima, i ovo sto se radi direktno je u suprotnosti sa tim aktima, kao i sa i jugoslovenskim Zakonom o vojsci. Medjutim, postoji i republicki Zakon o izbeglicama, gde pise da izbeglice podlezu vojnoj obavezi kao i gradjani Srbije-pojasnjava pravnica Elena Popovic.-Podneli smo inicijativu Ustavnom sudu Jugoslavije da se Zakon o izbeglicama proglasi neustavnim, a dok to Ustavni sud ne bude razmatrao, proteci ce puno vode.

Samo u Visokom komesarijatu za izbeglice kazu otvoreno izbeglicama: Sakrijte se. Nemoralno je to sto vam rade. I nezakonito.

- Od kako je sve pocelo, javilo nam se vise od 100 ljudi tvrdeci da su vojne vlasti dosle do njihovih adresa preko Republickog komesarijata za izbeglice ili Crvenog krsta. A bilo bi normalno da bas ove institucije brane izbeglice. Razgovarali smo sa svim zvanicnicima u Jugoslaviji i Srbiji, ukljucujuci i ministra za spoljne poslove. U pismenim odgovorima svi kazu-to je strasno, nismo umesani, nismo odgovorni. Ipak se sve nastavlja po starom-kaze Lindl Saks, zaduzena za informisanje u UNHCR, u Beogradu. -Ima ljudi koji odlaze dobrovoljno, ali je mnogo vise onih koji se plase odmazde policije. Boje se da ce izgubiti izbeglicki status, a samim tim i pomoc Crvenog krsta od koje zive.

U Visokom komesarijatu ne mogu da procene prave razmere ove akcije, do njih cesto stizu samo glasine. Ljudi koji su smesteni u unutrašnosti nemaju novca ni za telefon, ni za put do Beograda. Pretpostavlja se, ipak, da u ovom trenutku u Jugoslaviji traje lov na oko 90.000 izbeglica. Medju njima su i ljudi oslobodjeni vojske, i invalidi, i stari i mladi. Jedna majka tvrdi da je poziv dobio i dečko koji je rođen ovde, iako su mu roditelji iz Bosne, sto moze da bude upozoravajuće. Ne urodi li ova hajka plodom, hoće li uskoro i vojno sposobni građani Jugoslavije sanjati nocu svoje krštenice, a na javi optuzivati zive i mrtve pretke sto su nekad boravili preko Drine? Karadzic i Mladic imaju toliko novih ideja za "ubedjivanje" Muslimana, da ih ni sva srpsko-bosanska krv ne moze ovaplotiti.

Gordana Igric